

ANALIZA TEXTULUI NONFICTIONAL PENTRU LICEU

Venirea lui Bacovia în capitală

Citește următorul fragment:

Bucureștiul primește în toamna lui 1903 un oaspete bizar. Slab, emancipat, ușor adus de spate și îngust în umeri, strecurându-se grăbit și fără zgomot prin mulțimea peste care ochii lui mari alunecă ușor, ca peste o imensă suprafață goală, tot așa cum, la cursuri, se ridică din caiete ca să cuprindă circular aula, Gheorghe Vasiliu pare și este un anonim.

Departate de ambiția cuceritorilor balzacieni de capitale, tânărul acesta nelumit*, cu întipărirea unei mâhniri universale pe fața prelungă, sugerează de îndată pe învinsul predestinat din literatura lui Sadoveanu, Brătescu-Voinești, Bassarabescu. Student acum ezitant, apatic și defetist* din principiu, este el acum conștient de identitatea lui poetică? [...]

Dorița de afirmare fiind totuși mai puternică, încredințase o poezie unui prieten al familiei, Jean Jinga, în speranța că acesta, cunoscându-l personal pe Macedonski, o va preda poetului admirat cu fervoare* de la primele volume. Inspirație fericită. Poezia *Și toate*, iscălită George, apăruse mai repede decât se aștepta, și pontiful* *Literaturului* îi trimisese cuvinte de prețuire prin Jinga. De aceea, când în primul an de facultate la București Bacovia se înfățișează înaintea tronului din Calea Dorobanților și își citește versurile, Macedonski îl întâmpină cu un aer familiar și cu un entuziasm culminând într-o epigramă* omagială:

Poete, -acum, pe frunte
Porți mândre foi de laur,
Căci singur, până astăzi,
Din *Plumb* făcut-ai aur...

În templul maestrului, Bacovia a citit, între alte poezii, *Plumb* și *Nervi de toamnă*. Întreaga asistență, compusă, după amintirile sale, din Tudor Arghezi, care semna încă Ion Theo, Minulescu, Stamatiad, Adrian Maniu, ratifică verdictul patronului, iar acesta, în semn de prețuire, îi declamă textele rostite fără teatralismul de rigoare, cu vocea lui murmurată. Proaspătă de fiecare dată, afecțiunea lui Macedonski nu va

scădea nici după ce se va retrage la Bacău. În 1915, mentorul, la curent cu boala și trecerea poetului prin sanatoriu, va face un drum anume acolo și îi va oferi o fotografie cu dedicație către *marele Bacovia*.

Mihail Petroveanu, *George Bacovia*

*nelumit – care nu s-a bucurat de plăcerile vieții

*defetist – lipsit de încredere în reușita unei acțiuni

*pontif – (fig.) persoană care are pretenția sau este considerată a fi o autoritate indiscutabilă într-un domeniu

*epigramă – specie a poeziei lirice, de proporții reduse, care satirizează elementele negative ale unui caracter omenesc, ale unei situații etc. și se termină printr-o poantă ironică

*fervoare – pasiune, zel, înfocare, ardoare

1. Folosind metoda SINELG și indicațiile de mai jos, completează tabelul cu informații transcrise din textul dat:

✓	+	-	?

✓ informația citită confirmă ceea ce știai

+ informația citită este nouă

- informația citită contrazice sau diferă de cea cunoscută

? informația necesită o documentare suplimentară

2. Transcrie două cuvinte din câmpul lexical al creației.

3. Indică sensul din text al secvenței *adus de spate*.

4. Menționează, într-un enunț, tiparul textual identificat în fragmentul următor, motivând alegerea: *Slab, emancipat, ușor adus de spate și îngust în umeri, strecurându-se grăbit și fără zgomot prin mulțimea peste care ochii lui mari alunecă ușor, ca peste o imensă suprafață goală, tot așa cum, la cursuri, se ridică din caiete ca să cuprindă circular aula, Gheorghe Vasiliu pare și este un anonim.*

5. Menționează numărul membrilor asistenței, utilizând informațiile din text.

6. Explică motivul pentru care Al. Macedonski declamă textele lui Bacovia.

7. Prezintă, în cel puțin 30 de cuvinte, o temă identificată în textul dat.

8. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, o trăsătură morală a lui Al. Macedonski, așa cum reiese din textul dat.

9. Crezi că este importantă, pentru dezvoltarea profesională, găsirea unui mentor? Motivează-ți răspunsul în minimum 150 de cuvinte, valorificând textul și raportându-te la experiența personală sau culturală.

10. Asociază fragmentul cu un alt text nonliterar/literar studiat, prezentând, în 100-150 de cuvinte, o valoare culturală comună.

Matei Călinescu și Nichita Stănescu – doi buni prieteni

Citește următorul fragment:

Dintre prietenii mei din anii facultății, cel mai mult m-a atras – și această atracție era vecină cu fascinația – Nichita Stănescu, pe care l-am cunoscut mai îndeaproape cu prilejul primei luni de convocare militară într-o cazarmă de lângă Călărași, în vara lui 1953. Aristocrat rus pe linie maternă, Nichita era și el, ca și Mironel, o ființă străină parcă de lumea înconjurătoare, înzestrat atât fizic (era frumos, înalt, subțire, „*tras ca prin inel*”, cu părul mătăsoș, de-un blond ireal, cu ochii

de-un albastru care te umplea de-o bucurie fără pricină), cât și psihologic cu atribuțiile angelismului*. Sursa primordială a angelismului său era credința lui – una din acele credințe spontane și naive care-ți sunt date ca un har – în poezie. Venind de la Ploiești și nu dintr-o familie de intelectuali (tatăl lui fusese proprietarul unui atelier de croitorie pe care socialismul îl închisese, dar fără stigma naționalizării* oficiale, recunoscându-i meritul de a fi contribuit, între cele două războaie, la Ajutorul Roșu: detailiu interesant pentru ginerele lui Cereaciukin, fostul general rus alb), Nichita n-avea mai mult decât cultura poetică pe care i-o dăduse liceul făcut în condițiile *democrației populare* și ale revizuirii canonului*. Modelul său, pe atunci, era Topîrceanu, deși versurile lui juvenile aveau o rezonanță specială, în care se putea desluși un sunet, mi se părea mie, îndepărtat rimbaldian (deși el nu-l citise încă pe Rimbaud). Piesa lui de rezistență era o *Baladă a motanului* (*Motan m-aș fi dorit să fiu, / Cu-n ochi verzui și-un ochi căpriu* etc.), de-un nonconformism naiv-adolescentin, care mă încânta mai mult pentru că venea de la el, decât prin calitățile ei intrinsece. A fost unul dintre privilegiile mele de a-l introduce în marea poezie română clandestină* pe atunci – Ion Barbu, Blaga, Arghezi, Bacovia – pe care el a citit-o cu o bucurie în egală măsură a cunoașterii și a recunoașterii (și a recunoștinței).

Matei Călinescu, Ion Vianu, *Amintiri în dialog. Memorii*

***angelism** – puritate, frumusețe, grație

***canon** – regulă fixă care face parte dintr-un ansamblu de procedee artistice specifice unei epoci, normă, tipic

***clandestin** – care are un caracter secret, care este făcut în ascuns (fiind oprit de lege)

***naționalizare** – trecerea din proprietatea particulară în proprietatea statului a activelor unei companii sau ale unui domeniu de activitate, în baza unor argumente politice sau economice

10. Asociază fragmentul cu un alt text nonliterar/literar studiat, prezentând, în 100-150 de cuvinte, o valoare culturală comună.

Mihai Eminescu, elevul eminent

Citește următorul fragment:

Eminescu a început să cerceteze liceul din Cernăuți în luna septembrie a anului 1860. Astfel, intrând eu în liceu în toamna anului 1861, l-am aflat în clasa a doua. [...]

Pe atunci purta Eminescu numele *Eminovicu*. Parcă-l văd și astăzi, mic și îndesat, cu părul negru pieptănat de la frunte spre ceafă, cu fruntea lată, fața lungăreață, umerii obrajilor puțin ridicați, ochii nu mari, dar vii, colorul feței întunecat prin care străbătea însă rumeneala sănătoasă a obrajilor. Era totdeauna curat îmbrăcat. [...]

Limba și literatura română ne-o preda, când era sănătos, profesorul Aron Pumnul, iar dacă se bolnăvea, atunci îl substituia profesorul dr. Ion Sbiera, ulterior profesor la Universitatea din Cernăuți. Acești doi profesori ne-au inițiat în gramatica și literatura românească și ne-au predat și puțin istorie națională, atâta cât era pe atunci permis să ascultăm din istoria neamului nostru.

Profesorul Pumnul venea foarte neregulat în clasă, pentru că era mai mult bolnav, dar când venea era o sărbătoare pentru noi, căci mult îl iubeam cu toții pe acest bărbat bun care ne instruia cu atâta tragere de inimă, cu atâta iubire părintească și cu atâta liniște și răbdare. Noi elevii nu l-am văzut niciodată râzând. Avea veșnic o înfățișare melancolică și dureroasă. Îl respectam cu toții și adesea, când din cauza durerilor ce-i frământau trupul era silit să părăsească clasa, mulți din noi îl petreceam până la trăsură și-l ajutam să urce în ea, iar Eminescu pe care Pumnul îl iubea foarte mult, îl petrecea până acasă. [...]

Atât la Pumnul, cât și la Sbiera era Eminescu unul din cei mai buni elevi, pentru că el cunoștea gramatica și literatura română mai bine decât noi toți, iar ce privește istoria națională, nici nu ne puteam asemăna cu dânsul, pentru că el avea o deosebită predilecție* pentru aceasta. [...]

Pe lângă limba și istoria românească, studia Eminescu cu mare plăcere și istoria antică și se ocupa cu predilecțiune cu istoria grecilor, romanilor, egiptenilor, babiloni- enilor, asirienilor, persienilor și a Indilor.

Teodor V. Stefanelli, *Amintiri despre Eminescu*

*predilecție – înclinație, atracție deosebită pentru cineva sau ceva

1. Folosind metoda SINELG și indicațiile de mai jos, completează tabelul cu informații transcrise din textul dat:

✓	+	-	?

- ✓ informația citită confirmă ceea ce știi
- + informația citită este nouă
- informația citită contrazice sau diferă de cea cunoscută
- ? informația necesită o documentare suplimentară

2. Transcrie două cuvinte din câmpul lexical al școlii.

3. Indică sensul din text al secvenței *cu trageră de inimă*.

4. Menționează, într-un enunț, tiparul textual identificat în fragmentul următor, motivând alegerea: *Limba și literatura română ne-o preda, când era sănătos, profesorul Aron Pumnul, iar dacă se bolnăvea, atuncea îl substituia profesorul dr. Ion Sbiera, ulterior profesor la Universitatea din Cernăuți. Acești doi profesori ne-au inițiat în gramatica și literatura românească și ne-au predat și puțină istorie națională, atât cât era pe atuncea permis să ascultăm din istoria neamului nostru.*

5. Menționează două trăsături fizice ale lui Eminescu, utilizând informațiile din text.
